

SINDIKAT GRADITELJSTVA HRVATSKE
Trg kralja Petra Krešimira IV broj 2

PROGRAMSKA USMJERENJA

**ZA DJELOVANJE SINDIKATA U NASTUPAJUĆEM
RAZDOBLJU 2014. - 2018. GODINE**

9. SKUPŠTINA SINDIKATA GRADITELJSTVA HRVATSKE
24. - 26. listopada 2014. godine, Opatija

PROGRAMSKA USMJERENJA

ZA DJELOVANJE SIINDIKATA GRADITELJSTVA HRVATSKE U NASTUPAJUĆEM RAZDOBLJU 2014. – 2018. GODINE

Uzimajući u obzir:

- rad i djelovanje Sindikata graditeljstva Hrvatske (u daljem tekstu Sindikat ili SGH) u proteklom razdoblju 2010.-2014. godine koje je obilježila gospodarska kriza u RH sa vrlo teškim posljedicama na sektor graditeljstva, industrije građevinskog materijala i drugim djelatnostima u kojima djeluje SGH (dalje u tekstu: djelatnosti graditeljstva ili graditeljstvo). Naime, kontinuirani pad investicija, odnosno smanjenje opsega radova i proizvodnje uzrokovalo je ogroman gubitak radnih mjesta i vrlo negativne posljedice na materijalno pravni položaj našeg članstva kao i ostalog radništva u graditeljstvu
- nužnosti kontinuiranog djelovanja na svim sindikalnim aktivnostima koje su započete u ranijem razdoblju, kao i poduzimanje novih radi ostvarivanja svrhe i ciljeva utvrđenih Statutom SGH u zaštiti prava i interesa svoga članstva
- nužnost strukturnog reformiranja Sindikata uključujući i bolju suradnju sa sindikalnom udrugom više razine - Savezom samostalnih sindikata Hrvatske i udruženim sindikatima

u novom mandatnom razdoblju 2014. – 2018. djelovanje SGH biti će usmjereno na slijedeća područja i aktivnosti:

I. ČLANSTVO, ORGANIZACIJA I DJELOVANJE SINDIKATA, KADROVSKA POLITIKA

1. Članstvo

Samo brojčano jaki, neovisni sindikati u gospodarstvu, posebno u privatnom sektoru, u kojem djeluje i naš Sindikat povezani u reprezentativnu, neovisnu sindikalnu udrugu više razine mogu efikasno zaštititi prava i interese svojih članova i organizirano se suprotstaviti predstavnicima kapitala koji sve više ograničavaju i slabe poziciju rada i radnika u društvu kao i državnoj vlasti koja ih u tome podupire.

SGH je najbrojniji, reprezentativan sindikat u sektoru graditeljstva i jedan od većih sindikata u Savezu samostalnih sindikata Hrvatske (dalje u tekstu: SSSH ili sindikalna udruga više razine).

U proteklom razdoblju je godišnje učlanjivano prosječno 750 novih članova, ali unatoč tome, bilježen je kontinuirani pad članstva, najviše zbog objektivnih razloga (masovnih kolektivnih otpuštanja ili stečajeva, umirovljenja jer veliki broj naših članova su stariji radnici).

Unatoč postojećim zaprekama za sindikalno organiziranje (sektor je skoro u cijelosti privatiziran, na tržištu je prisutno sve više malih i srednjih poslodavaca koji ne dopuštaju sindikalno organiziranje, veliki je broj starijih članova koji odlaze u mirovine, ali i nedostatak solidarnosti i nezainteresiranost, naročito mladih radnika - potencijalnih članova nastalih, prije svega, zbog prekarizacije radnih odnosa u RH i negativnog okruženja kojem doprinosi većina poslodavaca

kao i državna vlast, slaba educiranost i informiranost itd.) s obzirom na broj zaposlenih u sektoru imamo veliki prostor za učlanjivanje, kako u postojećim sindikalnim podružnicama tako i kod poslodavaca kod kojih nismo organizirani.

U narednom periodu, vezano za sindikalno učlanjivanje i jačanje sindikata, prije svega, je potrebno:

- izraditi strategiju/ili, i program sindikalnog učlanjivanja u SGH koji bi trebala biti temelj za aktivnosti sindikata na brojčanom jačanju sindikata i podizanju akcijskih sposobnosti te za izradu i provođenje zajedničke strategije sindikalne udruge više razine i ostalih udruženih sindikata u dijelu provođenja zajedničkih aktivnosti (organiziranje zajedničkih kampanji za promoviranje sindikata i sindikalnog pokreta i učlanjivanje nuđenje novih sindikalnih pogodnosti, poboljšanje informiranja članstva itd.)
- istovremeno, uz kontinuirani rad profesionalaca i sindikalnih povjerenika na učlanjivanju kako u postojećim sindikalnim podružnicama tako i trgovačkim društvima u kojima nismo organizirani, moramo raditi na pronalaženju novih načina i metoda rada kao i pronalaženja sistemskih rješenja za poboljšanje radno socijalnog položaja zaposlenih u sektoru (npr. uzor su nam uspješni bipartitni/i tripartitni socijalni dijalog i osnivanje paritetnih fondova u graditeljstvu u Belgiji, Njemačkoj, Austriji) kako bi se ojačala pozicija Sindikata a time i sindikalna ponuda i organizirao što veći broj radnika
- povremeno provoditi ciljane akcije i kampanje vodeći računa o interesima grupa koje želimo uključiti u naš Sindikat (radnici na novim gradilištima/radilištima, radnici zaposleni kod malih i srednjih poslodavaca, pojedinačno učlanjivanje, mladi, žene i sl.)
- razraditi program informiranja kao i marketinški pristup glede javnog promoviranja aktivnosti i postignuća našeg Sindikata odnosno udruge više razine te podizati kvalitetu informiranosti putem zajedničkog glasila udruge više razine, kao i web stranica i društvenih mreža, tako da osim članova tijela i sekcija Sindikata i sindikalne udruge više razine, sindikalnih povjerenika i povjereništva, poboljšamo informiranost članstva, kao i potencijalnog članstva, razmjenu informacija te jačamo sindikalnu mrežu, koja bi uz druge aktivnosti zasigurno trebala doprinijeti popularizaciji sindikata i učlanjivanju novih članova.

2. Organizacija i djelovanje SGH

Sukladno Statutu, Sindikat djeluje preko svojih tijela, sindikalnih podružnica i sindikalnih koordinacija na razini regija i koordinacija većih poslovnih sustava. Nametnula se potreba da se sa novim statutarnim rješenjima i Odlukama Glavnog odbora stvori normativni okvir za daljnje racionalizacije u radu tijela Sindikata, te je promijenjen broj i način izbor dijela članova Glavnog odbora, Prema novom rješenju, osim sindikalnih podružnica velikih sustava, članove Glavnog odbora su birale regionalne skupštine, a 9. Skupština SGH će ih potvrditi. Proporcionalno, članstvu smanjen je broj delegata 9. skupštine.

Glede regionalnog ustroja koji je u nadležnosti Glavnog odbora, a profesionalizacija regionalnih povjerenika i otvaranja / ili zatvaranja područnih ureda u nadležnosti Izvršnog odbora, potrebno je isti maksimalno prilagođavati potrebama članstva vodeći računa o financijskim mogućnostima i broju članova

pojedine regije, kao i sindikalnom radu odnosno profesionalnim i stručnim kvalitetama osoba koje obavljaju te dužnosti.

Osim profesionalaca u tri regionalna (područna) ureda, za dvije regije su izabrani regionalni povjerenici koji će svoje funkcije obavljati bez zasnivanja radnog odnosa, uz logistiku Sindikata i teritorijalnih ureda sindikalne udruge više razine. Radi povezivanja i jačanja sindikalne mreže važno je redovito sazivati koordinacije na regionalnoj razini i poslovnim sustavima.

U sindikalnim podružnicama kao osnovnim oblicima djelovanja Sindikata, primarni je zadatak da se kroz kolektivne ugovore:

- osim materijalnih i drugih prava radnika/članstva urede međusobni odnosi sindikata i poslodavca i osiguraju uvjeti rada i veća razina zaštite sindikalnih povjerenika/ povjereništva jer isti svoje funkcije obavljaju volonterski (vidi poglavlje III.) te
- unapređuje suradnja sa Sindikatom kao i drugim radničkim predstavnicima, sve u cilju i podjele aktivnosti i učinkovitijeg djelovanja prema poslodavcu (vidi poglavlje V.)

Nadalje, treba i dalje poticati i provoditi promicanje prava i interesa pojedinih interesnih skupina kao što su mladi i žene i njihovo učlanjivanje i uključivanje u aktivnosti sindikata.

3. Kadrovska politika

U idućem mandatnom razdoblju zadatak u Sindikatu je voditi kadrovsku politiku na način da se:

- organizacija, djelovanje kao i stručni, tehnički i administrativni poslovi i broj izvršitelja maksimalno racionaliziraju i prilagode financijskim i organizacijskim uvjetima u kojima Sindikat radi i djeluje te isti usklade s organizacijom i rasporedom poslova sindikalne udruge više razine što podrazumijeva bolje korištenje svih resursa, a sve u svrhu optimalnog funkcioniranja Sindikata i ostvarivanju zadanih ciljeva,
- proces strukturnih promjena u Sindikatu koji je već započet do kraja 2014. godine završi glede smanjenja broja zaposlenih i smanjenja ugovora za povremene poslove. To će zahtijevati promjene u organizaciji i djelomično redefiniranje poslova zaposlenih, kako dužnosnika tako i stručnog i administrativnog osoblja, ali i intenzivnije uključivanje profesionalnih kadrova sindikalne središnjice, naročito na području regija gdje nemamo profesionalne regionalne povjerenike. Zapošljavanje i povremeno obavljanje poslova biti će eventualno moguće samo kroz rad na financiranim projektima. (EU, međunarodne asocijacije i dr.) te kroz institut stručnog osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa,
- profesionalni kadrovi, prije svega dužnosnici u Sindikatu imaju obvezu kvalitetno, stručno, odgovorno i moralno obavljati svoje dužnosti u duhu odanosti sindikalnoj ideji i sindikalnom pokretu. Dužnosnici i ostali zaposleni će svoje poslove obavljati temeljem novih ugovora o radu, sukladno Statutu, aktima i odlukama tijela Sindikata kojima su odgovorni za svoj rad te su dužni surađivati sa ostalim profesionalnim kadrovima i sindikalnim aktivistima i članstvom u sindikatu kao i u sindikalnoj udruzi više razine, sukladno važećim odlukama i etičkim načelima,

- uz suradnju sa sindikalnom udrugom više razine osigura usavršavanje kako profesionalnih kadrova tako i usavršavanje sindikalnih povjerenika, naročito novoizabranih kojima je potrebna kontinuirana obuka za sindikalni rad.

II. SURADNJA SA UDRUŽENIM SINDIKATIMA, SINDIKALNOM UDRUGOM VIŠE RAZINE I MEĐUNARODNA SURADNJA

1. Suradnja sa sindikalnom udrugom više razine

Kriza u gospodarstvu i recesija nije zaustavljena, a njezine posljedice negativno se reflektiraju kako na radništvo tako i sindikate u gospodarstvu, naročito u području djelovanja našeg Sindikata. (vidi poglavlje I.) Takvi uvjeti, zahtijevaju pronalaženje novih, adekvatnih metoda rada i djelovanja udruženih sindikata i sindikalne udruge više razine te jačanje sindikalnog pokreta u RH kako bi se učinkovito suprotstavljali sve jačim neoliberalnim tendencijama koje minoriziraju ulogu i poziciju radništva i sindikata u društvu.

U takvim okolnostima naš Sindikat je, kao i do sada, otvoren za suradnju kao i za procese povezivanja sve do udruživanja kako na razini našeg Sindikata sa drugim udruženim sindikatima ili drugim sindikatima koji djeluju u djelatnostima koje pokrивamo, tako i povezivanja i udruživanja na razini sindikalne udruge više razine. Takvi procesi se mogu započeti i provoditi uz jasno utvrđene kriterije i pravila.

Prvenstveno nam je u interesu da zajedno sa udruženim sindikatima iz područja gospodarstva i usluga i dalje imamo snažnu reprezentativnu sindikalnu udrugu više razine čija teritorijalna organizacija i djelovanje mora biti učinkovito funkcionalno, fleksibilno i efikasno, stručno i profesionalno ekipirano radi kvalitetnog zastupanje gospodarskih i socijalnih prava i interesa našeg članstva kako na nacionalnoj razini tako i na teritorijalnoj/ lokalnoj razini.

Da bi se mogli ostvarivati gore navedeni ciljevi, potrebno je provesti određene promjene i u postojećoj organizaciji i strukturi SSSH, te se očekuje da će se u narednom periodu provesti:

- statutarne prilagodbe vezane za jasnije definiranje pozicije udruženih sindikata - osnivača udruge više razine u odnosu na naknadno udružene sindikate, (financiranje, korištenje stručnih i administrativnih usluga, pravo na sindikalnu imovinu), prilagodbe vezane za nadležnost i efikasniji rad tijela udruge više razine, a zatim i
- promjene u organizaciji i teritorijalnom ustroju,
- aktivnosti vezane za povrat i realnu podjelu sindikalne imovine kao i
- druge aktivnosti sukladno odlukama nadležnih tijela

Osim gore navedenih organizacijskih i strukturnih promjena od sindikalne udruge više razine, se očekuje da u suradnji sa našim Sindikatom i ostalim udruženim sindikatima:

- i dalje zastupa interese i prava naših članova i članova udruženih sindikata prema Vladi, Saboru i drugim državnim tijelima i institucijama te prema udrugama poslodavaca u području gospodarske, socijalne, razvojne i porezne politike, zakonodavstva (naročito iz radnog i socijalnog područja kao i drugih

interesnih područja) poticanja sklapanja i primjene kolektivnih ugovora kao i drugim interesnim područjima,

- da osim koordiniranja aktivnosti ZNR, u idućem periodu, provodi i koordinira sindikalne edukacije, informiranje, kolektivno pregovaranje kao i druge dogovorene aktivnosti,
- i dalje, prvenstveno sa svojim stručnim službama provodi kvalitetno i učinkovito pravnu zaštitu članstva, prema poslodavcima, na sudovima i drugim državnim tijelima i institucijama uključujući promicanje i provođenje mirnog rješavanja sporova i s vlastitom mrežom miritelja
- da obavlja i druge zadaće, dogovorene ili određene njezinim Statutom i drugim aktima i odlukama tijela.

Predstavnici našeg Sindikata će i dalje, sudjelovati u radu tijela sindikalne središnjice kao i svim dogovorenim sindikalnim aktivnostima i akcijama radnim grupama, projektima i sl. u kojima će zastupati odluke tijela Sindikata i štititi prava i interese članstva.

2. Suradnja sa međunarodnim sindikalnim asocijacijama

Sindikat će i dalje, u okvirima materijalnih i kadrovskih i materijalnih resursa, samostalno, kao i sa sindikalnom udrugom više razine razvijati i međunarodnu suradnju sa srodnim sindikatima i sindikalnim asocijacijama na svjetskoj i europskoj razini sve u cilju bolje informiranosti, stjecanja novih znanja i dobrih praksi kao i pomoći i prenošenja znanja sindikatima kojima je naša potpora potrebna.

Dakle jačanje sindikalne solidarnosti na europskoj i međunarodnoj razini je naš kontinuirani zadatak koji, prije svega, obuhvaća:

- Suradnju i razmjenu iskustava sa srodnim sindikatima i zajedničkom asocijacijom na europskoj razini Europskom federacijom graditelja, šumara i drvara (EFBWW) kao i na svjetskoj razini - Svjetskom federacijom graditelja, šumara i drvara (BWI) koja se odnosi sudjelovanju naših predstavnika u radu tijela u kojima imamo svoje predstavnike kao i podmirivanje naših financijskih obveza i sudjelovanje u drugim zajedničkim aktivnostima, a sve u okvirima mogućnosti Sindikata,
- sudjelovanje u bipartitnom sektorskom europskom socijalnom dijalogu i projektima koje financira EU i druge međunarodne asocijacije koji najčešće uključuju i predstavnike poslodavaca i njihove asocijacije
- nastavak suradnje u radu na konkretnim projektima sa MOR-om, EFBWW; FIEC na europskoj razini
- nastavak suradnje u okviru BWI koji uključuje suradnju i zajedničke aktivnosti sindikata u Srednjoj i Istočnoj Europi (Grupa 9).

III. KOLEKTIVNO PREGOVARANJE I KOLEKTIVNI UGOVORI UREĐENJE RADNIH I MATERIJALNIH UVJETA RADA

Polazeći od svojih temeljnih ciljeva i svrhe postojanja i djelovanja Sindikata, primarni cilj je kolektivno pregovaranje i sklapanje kolektivnih ugovora na sektorskoj razini kao i na razini trgovačkih društava radi osiguranja

dostojanstvenih uvjeta rada, plaće i drugih materijalnih prava radnika, prvenstveno naših članova.

Naš Sindikat podržava i razvoj kolektivnog pregovaranja i sklapanja (temeljnih) kolektivnih ugovora na razini gospodarstva u RH, posebno u privatnom sektoru gdje su radnici najmanje zaštićeni.

Na nacionalnoj razini u djelatnostima graditeljstva Sindikat kontinuirano pregovara sa socijalnim partnerom HUP - Udrugom poslodavaca graditeljstva (dalje u tekstu: HUP-UPG) od 1996. godine, a od 2001. godine primjena Kolektivnog ugovora za graditeljstvo (i ukupno 5 izmjena i dopuna do 2008. godine) je proširena na sve poslodavce i radnike u djelatnosti graditeljstva.

S obzirom na gospodarsku krizu i uvjete privređivanja u graditeljstvu, neregulirano tržište, socijalni partneri SGH i HUP-UPG su nakon završenih pregovora 2013. godine, sklopili 6. i 7. izmjene i dopune KUG-a i prilagodili cijene rada i druge uvjete rada realnim mogućnostima te zatražili žurno proširenje primjene KUG-a i pri tome upozorili nadležnog ministra na osobitu važnost proširenja primjene ovih izmjena KUG-a u ovom trenutku, koji će uz ostale mjere doprinijeti ujednačavanju uvjeta poslovanja, javne nabave i borbi protiv sive ekonomije i rada na crno u sektoru. Tako proširenjem primjene kolektivni ugovor postaje jedan od važnih instrumenta u BORBI PROTIV NELOJALNE KONKURENCIJE I SOCIJALNOG DAMPINGA, što je od posebne važnosti i za naše članstvo i Sindikat.

Međutim, zbog birokratskog načina razmišljanja nadležnog ministarstva, kao i nedovoljnog poznavanja problema u graditeljstvu, unatoč podršci GSV i strukovnih udruga, odluka o proširenoj primjeni 6. i 7. izmjena i dopuna KUG-a izostaje, tako da su od lipnja 2013. godine u sektoru graditeljstva prava radnika dvojako uređena:

- za sve poslodavce koji nisu članovi HUP-UPG obvezujući je KUG iz 2008. godine (Pročišćeni tekst KUG - objavljen je u NN broj 12/08) najniža osnovna plaća u visini minimalne plaće.
- za poslodavce koji su članice HUP-UPG obvezujući je KUG iz 2013. godine (Pročišćen tekst KUG objavljen u NN broj 142/13.) najniža osnovna plaća na 2. 825,00 kuna).

Vezano za primjenu Kolektivni ugovor za graditeljstvu potrebno je:

- s obzirom na novi Zakon o radu koji je stavio van snage sve odluke ministra nadležnog za rad o proširenju kolektivnih ugovora / rok 6 mjeseci od stupanja na snagu ZOR-a), prioritetno inicirati kolektivne pregovore radi usklađenja sa novim ZOR-om, te
- pokrenuti postupak za proširenje primjene novog KUG-a sukladno postupku propisanim novim ZOR-u.

U području kolektivnog pregovaranja i sklapanja kolektivnih ugovora za cijene rada i druge uvjete rada na nacionalnoj/ sektorskoj razini te razini poslodavca u narednom periodu zadaća je Sindikata:

- zalagati se da se sadržaj radnih odnosa, prije svega individualna materijalnih prava radnika, kao i međusobni odnosi Sindikata i poslodavaca redovito uređuju kolektivnim ugovorima, a Pravilnik o radu, kao jednostrani akt poslodavca treba sukladno ZOR-u, uređivati sadržaje samo supsidijarno, tj.

ako nisu uređeni kolektivnim ugovorima ili ako obveza poslodavca za reguliranje nekih prava i obveza proizlazi iz kolektivnih ugovora.

- i dalje se oštro se protiviti sadašnjim zakonskim rješenjima koja su smanjila sadržaj kolektivnog pregovaranja u korist zakonskog uređenja pojedinih instituta,
- uskladiti odredbe kolektivnih ugovora sa ZOR-om, Zakonom o zaštiti na radu odnosno posebnu pozornost posvetiti sadržaju kolektivnih ugovora koji se moraju usklađivati sa novim propisima u području rada i ZNR (radno vrijeme, odmori, organiziranje štrajka zbog neisplate plaće i naknade plaće, na vremensko trajanje i otkazivanje kolektivnih ugovora itd.), te s posebnim oprezom ugovarati tzv. „nepovoljnija prava“ za radnike koja dozvoljava ZOR (radno vrijeme, odmori, prekovremeni rad, naknade plaće i dr.),
- nastojati da se radi zaštite materijalnog standarda radnika osnovna plaća za najjednostavnije poslove ne ugovara ispod visine minimalne plaće/ ili 95% iznosa minimalne plaće,
- zadržavati postojeću razinu ugovorenih (materijalnih) prava radnika i povećanje istih, ako je to moguće s obzirom na ekonomske pokazatelje, kako na razini grane tako i na razini poslodavaca. U slučaju gospodarskih teškoća poslodavca samo iznimno ugovarati smanjenje pojedina prava i to privremeno i kratkotrajno. Odricanja radnika su prihvatljiva samo kod društveno odgovornih poslodavaca (vlasnika i menadžera koji prvi smanjuju svoje plaće, bonuse i profite),
- oštro se suprotstaviti poslodavcima da trajno ukidaju pojedina dugogodišnja ugovorena prava radnika kao što je npr. dodatak na staž, jednokratni godišnji dodatak na plaću (regres) i sl., koji su ugovoreni u gotovo simboličnim iznosima ako se uspoređuje sa drugim sektorima,
- uređivanje međusobnih odnosa na način da se sindikalnim povjerenicima, članovima tijela sindikata i tijela sindikalne udruge više razine, aktivnim članovima iz sekcije mladih SGH, osiguraju plaćeni slobodni sati rada za sindikalne aktivnosti, edukacije, te dodatni sati ako obavljaju funkciju RV, povjerenika ZNR kao i primjereni tehnički uvjeti za rad (prostorija za rad i sastanke, telefon, faks, korištenje računala, interneta, e-mail itd.), urediti uvjete i pravila za socijalni dijalog (kontakt osobe, dogovaranje sastanaka, kontrola obračuna članarine, inventure - ažuriranje popisa članstva itd.).

Budući da mnogi poslodavci krše odredbe zakona, kolektivnih ugovora, zadatak Sindikata je permanentno praćenje primjene važećeg radno socijalnog zakonodavstva i sklopljenih kolektivnih ugovora i upozoravanje poslodavaca i nadležnih institucija na kršenje istih. Stoga, ćemo u narednom periodu intenzivirati naše zahtjeve prema ministarstvu nadležnom za rad za praćenjem primjene propisa i kolektivnih ugovora, te nastaviti suradnju s inspekcijama i drugim državnim tijelima i institucijama, a sve u cilju efikasnije pravne zaštite članstva. Zalagati ćemo se za uvođenje praćenja primjene i kontrole kolektivnih ugovora sa proširenom primjenom od strane države. Također ćemo inzistirati na bržem i efikasnijem radu sudova nadležnih za radne sporove (poštivanje rokova za vođenje radnih sporova i sl.).

Sindikat će zajedno sa sindikalnom udrugom više razine i dalje provoditi KAMPANJU PROTIV NEISPLATE PLAĆE te se zalagati da se ova nezakonita pojava u RH, posebno u našem sektoru iskorijeni u cijelosti! Prije svega treba inzistirati da se uz uplatu doprinosa radnicima osigura istovremena isplata neto plaća, da vođenje predstečajnih nagodbi (u upravnom postupku kao i postupci na trgovačkom sudu) ne blokiraju naplatu radničkih plaća i drugih potraživanja, da se uz inspekcijske nadzore zbog neisplate plaća provode i nadzori financijskog poslovanja, naročito u postupcima predstečajne nagodbe itd.

Vežano za osiguranje, logistike i potpore razvoju socijalnog dijaloga u RH potrebno je tražiti redefiniranje rada zajedničke službe za socijalno partnerstvo, koja treba biti u funkciji svih socijalnih partnera a ne samo države, kao i potporu vlade za jačanje kapaciteta za socijalni dijalog na sektorskoj razini u RH kao i sektorski socijalni dijalog na razini EU.

IV. PODRUČJE RAZVOJA SEKTORA GRADITELJSTVA I SRODNIH DJELATNOSTI

Polazeći od temeljnih ciljeva djelovanja i trajne opredijeljenosti za ustroj i očuvanje RH kao neovisne demokratske pravne i socijalne države, sindikat će se i dalje zalagati za pravedniju raspodjelu vrijednosti i pravednije socijalno društvo i dostojanstven materijalno pravni položaj radnika i njihovih obitelji. Stoga će sindikat neposredno na sektorskoj razini kao i putem sindikalne udruge više razine nastojati kroz bipartitni i tripartitni socijalni dijalog, ali drugim legalnim sredstvima koje mu stoje na raspolaganju, predlagati i zahtijevati da:

- država donese u prvom redu gospodarsku strategiju (po sektorima) kao i hitne učinkovite gospodarske, ekonomske fiskalne i dr mjere kao što su osiguranje kreditiranja gospodarstva, smanjenje poreza, smanjenje i racionalizacija troškova javnog sektora i sl. kojima će se osigurati rasterećenje i restrukturiranje gospodarstva te omogućiti gospodarski oporavak i razvoj uz maksimalno uvažavanje socijalne pravednosti u raspodijeli vrijednosti u društvu,
- žurno pokretanje novih investicija (u okviru projekata EU, na državnoj i lokalnoj razini) koje će omogućiti stvaranje novih vrijednosti, rast zaposlenosti i općenito porast životnog standarda i socijalne sigurnosti zaposlenih njihovih obitelji u graditeljstvu i gospodarstvu općenito,
- reguliranje tržišnih odnosa i osiguranje jednakih uvjeta privređivanja u graditeljstvu (od postupka javne nabave do izvođenja radova) a sve u cilju borbe protiv nelojalne konkurencije i prihvaćanja najnižih cijena u javnoj nabavi koje generiraju sivu ekonomiju i rad na crno i uništavaju društveno i socijalno odgovorne poslodavce koji su ispunjavali svoje obveze prema državi i radnicima ! te redefiniranje uvjeta za dobivanje suglasnosti za započinjanja obavljanja graditeljskih djelatnosti (tzv: licence),
- jačanje kontrolne funkcije države u području poštivanja i primjene propisa iz područja rada kao i granskog kolektivnog ugovora, bez iznimke, koji će radnicima osigurati ugovorene bruto plaće i druga prava kod svih poslodavaca u sektoru. Osim toga, tražiti ćemo solidarnu odgovornost glavnog izvođača i podizvođača prema radnicima na gradilištu u svezi prava iz radnog odnosa i ZNR.

- brže provođenje reforme obrazovanja, cijelo životno učenje, posebno strukovnog obrazovanja, uključujući prekvalifikacije i dokvalifikacije te sudjelovanje sindikata u bipartitnom i tripartitnom socijalnom dijalogu u područje strukovnog obrazovanja.

U cilju razvoja sektora i uređenja uvjeta rada kojima bi se osigurao i dostojanstven rad u graditeljskim djelatnostima, Sindikat će se i dalje zalagati za zajedničke inicijative i aktivnosti sa socijalnim partnerom HUP – UPG sa kojima imamo dugogodišnju suradnju izvan kolektivnog pregovaranja. Zajednička suradnja je 2012. godine institucionalizirana po uzoru na europski socijalni dijalog osnivanjem Socijalnog vijeća za graditeljstvo, u cilju jačanja bipartitnog socijalnog dijaloga i socijalnog partnerstva.

Tako se u narednom razdoblju nastavlja se sa bipartitnom akcija koja se provodi na temelju odluke Socijalnog vijeća za graditeljstvo 27.05.2014. godine pod nazivom „**Fer cijene u graditeljstvu – sigurna radna mjesta budućnost u graditeljstvu**“ koja velikim dijelom pokriva naše zahtjeve prema državi, kao trećem socijalnom partneru u svezi reguliranja odnosa u sektoru graditeljstva, nužnim izmjenama zakonodavstva te poštivanju i provođenju propisa i kolektivnog ugovora kako bi se suzbila neloyalna konkurencija zbog ugovaranja poslova po nerealno niskim cijenama, te siva ekonomija i rad na crno! Dio ove akcije je i proširenje primjene aktualnog kolektivnog ugovora za graditeljstvo (vidi točka III.).

V. DJELOVANJE I ZAŠTITA SINDIKALNIH POVJERENIKA I DRUGIH RADNIČKIH PREDSTAVNIKA TE ZAKONSKA ZAŠTITA RADNIKA

1. Djelovanje i zaštita sindikalnih povjerenika i drugih radničkih predstavnika

Djelovanje i rad sindikalnih povjerenika, povjerenika zaštite na radu, radničkih vijeća i predstavnika radnika u nadzornim odborima na zaštiti kolektivnih i pojedinačnih interesa i prava radnika po prirodi stvari se sukobljava sa interesima poslodavaca radi čega je potrebno osigurati punu zaštitu predstavnicima sindikata.

Zadaća sindikalnih podružnica je i dalje aktivno uključivanje u i sindikalne izbore kao i izbore/ imenovanja drugih radničkih predstavnika i te kontinuirana logistika i suradnja.

1.1. Sindikalni povjerenici

Sindikalni povjerenici zastupaju interese i prava članstva sindikata ali su u radnom odnosu kod poslodavca i zbog svojih aktivnosti su često izloženi uznemiravaju i diskriminaciji od strane poslodavaca. Zbog toga je vrlo važno za njih, osim tehničkih uvjete za rad osigurati i adekvatnu pravnu zaštitu radno pravnog statusa kod poslodavca.

Iz proteklog mandatnog razdoblja vidljivo je da članstvo u Sindikatu a naročito obavljanje funkcije sindikalnih povjerenika što je ponekad uključivalo organiziranje štrajka i drugih industrijskih akcija, upozoravanja na kršenja zakona i kolektivnih ugovora, zahtjeva za inspekcijske nadzore, podnošenje kaznenih prijavi, nepristajanje na smanjivanja prava radnika tijekom kolektivnih pregovora, često bilo temelj diskriminacije i uznemiravanja, neutemeljenih

upozorenja pred otkaz, u pojedinim slučajevima i sa najtežim posljedicama, tj. otkazima ugovora o radu. Sve je manji broj članova u takvim okolnostima spreman obavljati funkciju sindikalnog povjerenika. Iz navedenog proizlazi obveza Sindikata za praćenje propisa i kolektivnih ugovora glede provedbe odredbi o zaštiti sindikalnih povjerenika u praksi i u tom pravcu je potrebno:

- preventivno djelovati, u smislu da profesionalno zaposleni u sindikatu i sindikalnoj udruzi više razine vode kolektivne pregovore sa poslodavcima odnosno pomažu i posreduju u rješavanju individualnih i kolektivnih sporova,
- ako poslodavac povrijedi prava sindikalnog povjerenika glede radnog odnosa, odmah poduzimati određene aktivnosti u svrhu zaštite, uključujući javnost te pokretanje sudskih radnih i kaznenih sporova,
- zalagati se i dalje za promjene u zakonodavstvu (ZOR i dr.) i kolektivne ugovore koje bi osigurale veći stupanj zaštićenosti sindikalnih povjerenika, i odgovornost poslodavaca u slučaju kršenja tih odredbi,
- na međunarodnoj razini, naročito u MOR-u i našim međunarodnim asocijacijama u suradnji sa sindikalnom udrugom više razine, ukazivati na ove probleme te podnositi inicijative za jačanje međunarodnih mehanizama zaštite u slučaju kršenja konvencija MOR-a o slobodi sindikalnog organiziranja koji bi imali preventivni utjecaj na poslodavce.

S obzirom da sindikalni povjerenici, u velikom broju, uz sindikalnu funkciju obavljaju i funkcije RV, povjerenika radnika ZNR i predstavnika u NO poslodavca, nužno im je osigurati dodatne sate za djelovanje, stručnu logistiku i pravnu pomoć, kao i povremenu edukaciju koja će se provoditi sukladno godišnjima programima.

1.2. Radnička vijeća

Novim ZOR-om nije bitno promijenjena pozicija radničkog vijeća / sindikalnog povjerenika u funkciji RV, kao ni njihova zaštita, osim što od stupanja na snagu ovog zakona, mandat radničkog vijeća traje četiri godine. To se odnosi na izbore RV koji su započeti nakon stupanja na snagu novog zakona tj. od 7.8.2014. godine.

Vezano za izbor, rad i zaštitu članova radničkog vijeća, sindikat će se i dalje zalagati:

- da se kod što većeg broja poslodavaca, kod kojih postoje uvjeti za izbore članova radničkog vijeća, ista i utemelje /ili izaberu,
- da se izmjenama propisa pojednostavi izborni postupak i omogući glasovanje za osobe a ne liste,
- da se članovi vijeća/ sindikalni povjerenici u funkciji RV osposobljavaju za što kvalitetniji rad i djelovanje i da im se pruža potrebna stručna pomoć u izborima i radu,
- da su radnička vijeća/ sindikalni povjerenici u funkciji RV kao i predstavnici Sindikata uključeni u sve segmente suodlučivanja - informiranja savjetovanja i suodlučivanja, radu skupova radnika, sukladno zakonu i potpisanim sporazumima sa poslodavcem, te da im se osiguraju svi potrebni administrativno, tehnički i stručni uvjeti za rad. te edukacija a sve na trošak poslodavca.

1.3. Povjerenici radnika za zaštitu na radu

Na području zaštite na radu zakonom propisana zaštita interesa radnika omogućena je putem djelovanja povjerenika radnika za zaštitu na radu. Zadaća povjerenika zaštite na radu je da kao predstavnik radnika sukladno okvirima iz važećeg ZZNR i drugih propisa te kolektivnih ugovora surađuje sa poslodavcem, odgovornim osobama, službom ZNR, sindikatom, RV, predstavnikom radnika u NO poslodavca, a sve u svrhu ostvarenju temeljnih ciljeva ZZNR, a to je da se primjenom pravila zaštite na radu očuva radna sposobnost radno aktivne populacije, odnosno da se spriječe ozljede na radu, profesionalne bolesti i druge bolesti u vezi s radom, posljedica kojih su privremeno ili trajno smanjenje odnosno djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti za rad.

Stupanjem na snagu novog Zakon o zaštiti na radu 19.08.2014. prestaje mandat svim prethodno izabranim ili imenovanim povjerenicima. Prema novousvojenim odredbama spomenutog zakona povjerenici radnika za ZNR se mogu samo birati. Način biranja ovisi o broju radnika zaposlenih kod poslodavca (do 20 zaposlenih - neposredno javno biranje na skupu, više od 20 zaposlenih - po pravilima za izbor RV). Dosadašnja mogućnost imenovanja koje se ugovaralo sa kolektivnim ugovorima je ukinuta. Sindikat je odmah nakon stupanja na snagu novog ZZNR pripremio materijale za izbore povjerenika radnika za ZNR i inicirao izbore koji su u tijeku. Nakon izbora će u suradnji sa udrugom više razine uslijediti edukacija novoizabranih povjerenika radnika za ZNR o njihovim pravima i obvezama, kao i upoznavanje sa izmjenama koje donosi novi ZZNR i drugi propisa na području ZNR.

Sindikat će i dalje poticati rad povjerenika radnika za ZNR i aktivno sudjelovanje u Odborima zaštite na radu kod poslodavaca kao i suradnju sa Radničkim vijećima i Sindikatom. U okvirima rada i djelovanja Sindikata na području zaštite na radu potrebno je:

- nastaviti s aktivnim djelovanjem Odbora zaštite na radu SGH i suradnjom sa Koordinacijom zaštite na radu SSSH na provedbi novog ZZNR te na izradi novih podzakonskih propisa, naročito za područje graditeljstva kao i praćenje primjene istih,
- jačati mrežu povjerenika radnika za ZNR, na regionalnim koordinacijama redovito raspravljati o problemima u ovom području te inicirati prijedloge prema Odboru ZNR SGH,
- provoditi edukacije povjerenika ZNR sukladno programu Sindikata,
- s obzirom na visok stupanja rizičnosti graditeljske djelatnosti (unatoč padu opsega poslova u graditeljstvu, veliki je broj ozljeda na radu i poginulih na radnom mjestu). Sindikat će, također, kontinuirano djelovati na podizanju znanja i svijesti svojih članova o značaju provođenja mjera i pravila zaštite na radu u radnoj okolini i naročito, uporabi osobnih zaštitnih sredstava.
- posvećivati veću pozornost na unaprjeđivanje uvjeta rada i života radnika na terenu

1.4. Predstavnik radnika u organu poslodavca (nadzorni odbor, upravni odbor odnosno drugo odgovarajuće tijelo

Novi ZOR je unatoč prijedlozima poslodavaca da se ograniči ta mogućnost, zadržao prethodno rješenje da radnici mogu imati predstavnika u nadzornom ili upravnom odboru, ako je takvo tijelo osnovano kod poslodavca. Stoga ćemo se i dalje zalagati da radnici svoje pravo realiziraju i imaju svog predstavnika u nadzornom tijelu poslodavca bilo putem imenovanja od strane radničkog vijeća bilo neposrednim izborima

Budući da u praksi postoji mnogo nejasnoća i poteškoća vezanih uz imenovanje odnosno izbor i rad predstavnika radnika u nadzornim odborima, a u novom ZOR-u su izostala poboljšanja, Sindikat će se i dalje zalagati za kvalitetnije zakonodavno reguliranje navedenog instituta te pružati potrebnu stručnu pomoć članovima Sindikata i sindikalnim povjerenicima koji obavljaju navedenu funkciju i u slučaju potrebe osigurati pravnu zaštitu.

2. Zakonsko uređenje radno socijalnih prava radnika/članova sindikata i zaštita tih prava

Sukladno sa programskim usmjerenjima i odlukama svojih organa, Sindikat će samostalno, kao i u okviru udruge više razine ili putem zajedničkih tijela socijalnih partnera udruga poslodavaca i predstavnika države (Gospodarsko socijalno vijeće, Socijalnog vijeća za graditeljstvo) i dalje sudjelovati u pravno normativnom uređenju odnosa na području radnog i socijalnog zakonodavstva (radni odnosi, reprezentativnost sindikata i udruga više razine, prava za vrijeme nezaposlenosti, prava radnika u stečajnom i predstečajnom postupku, mirovinsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i zdravstvena zaštita uključujući i ZNR i zdravstvenu zaštitu na radu, porezni propisi, itd.) kao i drugih područja ako ti propisi izravno utječu na radno socijalni položaj zaposlenih (javna nabava, posebni propisi u području graditeljstva, itd.).

Temeljem praćenja primjene propisa i stečenih praktičnih iskustava predlagati će izmjene postojećih zakona i podzakonskih propisa koji su nepovoljni za radnike, uzimajući u obzir i europsko zakonodavstvo (fra. *acquis communautaire*), sa kojim Republika Hrvatska, kao članica Europske unije, mora usklađivati svoje zakonodavstvo.

U području radnog prava, Sindikat će se maksimalno zalagati protiv daljnje fleksibilizacije i prekarizacije radnih odnosa, jačanje kolektivnog pregovaranja i jačanje pozicije kolektivnog ugovora te razlikovanje člana od nečlana, odnosno obveza materijalnog učešće nečlana u konzumaciji prava iz kolektivnog ugovora, efikasniju zaštitu sindikalnih povjerenika i drugih radničkih predstavnika, kao i jaču, ravnopravniju poziciju sindikata u društvu kao socijalnog partnera.

Tijekom narednog mandatnog razdoblja glede rješavanja individualnih sporova Sindikat će se i dalje zalagati za:

- efikasnije sudstvo kroz organizaciju radnih sudova, odnosno ustrojstvo posebnih vijeća za suđenje u radnim sporovima u okviru postojećih sudova, imenovanje sudaca porotnika u tim vijećima sa posebnih listi predstavnika radnika i predstavnika poslodavaca, skraćivanje vremena vođenja radnih sporova kroz poštivanja rokova za vođenje radnih sporova i dr.
- promoviranje i provođenje mirnog rješavanja individualnih sporova.

VI. ZAŠTITA INTERESA MLADIH I ŽENA

Glede djelovanja Sekcije mladih SGH koja ostaje prioriteta aktivnost u Sindikatu i u ovom mandatnom razdoblju važno je i dalje, u okvirima materijalnih mogućnosti Sindikata, osigurati uvjete za nastavak započetih kao i novih aktivnosti. Radi promicanja i zaštite mladih i žena, potrebno je i dalje:

- prilikom izbora voditi računa o proporcionalnoj zastupljenosti u tijelima Sindikata/sindikalne podružnice, te članstvu RV, povjerenika radnika za ZNR timovima za kolektivne pregovore,
- poticati njihovo učlanjivanje i uključivanje u sindikalne aktivnosti na razini sindikalnih podružnice/povjereništava, Sindikata, sindikalne središnjice/Sekcije žena, Sekcije mladih i međunarodnih asocijacija,
- mladim sindikalnim aktivistima će se omogućiti sindikalne edukacije dijelom kroz realizaciju programa Sekcije mladih SGH, a djelomično će se uključivati u redovite programe edukacije Sindikata.

VII. JAČANJE MATERIJALNE OSNOVE SINDIKATA

Sindikalna članarina čini materijalnu osnovu za djelovanje svih organizacijskih segmenata sindikata što zahtijeva odgovornost kako u raspolaganju i trošenju tako i u njenom prikupljanju.

S obzirom na kontinuiran i znatan pad prikupljenih sredstava od članarine u cijelom proteklom mandatnom periodu, da bi se zadržao dosadašnji odnos prikupljanja članarine (60% SGH, 40% sindikalne podružnice), te racionalno i odgovorno namjensko korištenje sredstava za provođenje ovih programskih usmjerenja na razini SGH, biti će nužne strukturalne promjene u sindikatu, (vidi točku I.) kao i povećana odgovornost za strogo namjenskom korištenju sredstva kako na razini SGH tako i sindikalnih podružnica. Osim toga, financijsku disciplinu nalažu i novi financijski propisi u RH koji su pojačali nadzor i svih sudionika platnog prometa pa tako i sindikata. Zadatak Sindikata je:

- kontinuirano pratiti uplatu članarine sukladno Statutu i Pravilima i Uputama Sindikata
- voditi financijsko-računovodstveno poslovanje, izrađivati planove i financijska izvješća sukladno Statutu, pravilima i financijskim propisima
- vezano za financijsko poslovanje na razini sindikata i sindikalnih podružnica, osigurati rad i djelovanje nadzornih odbora koji su između ostalog dužni kontrolirati i upozoravati na namjensko trošenje članarine i na obveze izrade periodičnih i godišnjih financijskih izvješća te dr. obveze sukladno propisima i pravilima, odlukama tijela SGH.

Sporove koji nastaju sa poslodavcima zbog nezakonitog zadržavanja sindikalne članarine, raspodjele koja nije u skladu sa uputama Sindikata, nastojati riješiti mirnim putem, Ako izostane mirno rješavanje spora, potrebno je koristiti sva raspoloživa pravna sredstva.

Poslodavci sve ozbiljnije prigovaraju zakonskoj obvezi uplate i raspodjele članarine prema uputama sindikata, pri čemu se pozivaju na odluke EU suda, te je u tom segmentu potrebno raditi zajedno sa sindikalnom središnjicom i udruženim sindikatima na pripremi alternativnih rješenja.

VIII. ZAVRŠNE ODREDBE

Programska usmjerenja usvojena su na 9. Skupštini SGH dana 25.10.2014. godine. Sastavni dio Programskih usmjerenja su usvojene deklaracije. Temeljem usvojenih Programskih usmjerenja, Glavni odbor SGH će donositi godišnji program rada SGH kojim se mogu pojedina područja mijenjati i dopunjavati sukladno potrebama.

Za Sindikat:
Jasenka Vukšić, predsjednica